

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa M.M.
przeciwko L. [...]„B.” Spółce Akcyjnej w B.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.
z dnia 22 czerwca 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z 22 czerwca 2016 r. oddalił apelację skarżącego pracodawcy spółki akcyjnej L. [...]„B.” od wyroku Sądu Rejonowego w L. z 7 grudnia 2015 r., którym powód M.M. został przywrócony do pracy po wypowiedzeniu umowy o pracę.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na zaistnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz pkt 2 *in principium* k.p.c.

W uzasadnieniu podano, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, odnoszących się do znaczenia dla oceny zasadności wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi z powodu długotrwałych i

powtarzających się absencji chorobowych dezorganizujących pracę w zakładzie pracy – przyczyn i charakteru tych absencji oraz istnienie potrzeby wykładni art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 22 § 1 k.p. oraz w związku z art. 30 § 1 pkt 2 k.p., a więc przepisów, które odnoszą się do powyższego zagadnienia, a które budzą poważne wątpliwości interpretacyjne.

Na gruncie niniejszej sprawy powstają następujące pytania, na które jednoznacznej odpowiedzi nie daje brzmienie wskazanych wyżej przepisów, ani też orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, a mianowicie:

Czy w świetle prawidłowej wykładni art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 22 § 1 k.p. oraz w związku z art. 30 § 1 pkt 2 k.p. może być uznane za nieuzasadnione w rozumieniu tych przepisów wypowiedzenie umowy o pracę pracownikowi, którego przyczyną są długotrwałe i powtarzające się absencje chorobowe pracownika, dezorganizujące pracę w zakładzie pracy, w sytuacji gdy są one spowodowane wypadkami w pracy lub chorobami zawodowymi pracownika?

a także

Czy w świetle prawidłowej wykładni art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 22 § 1 k.p. oraz w związku z art. 30 § 1 pkt 2 k.p. może być uznane za nieuzasadnione w rozumieniu tych przepisów wypowiedzenie umowy o pracę pracownikowi, którego przyczyną są długotrwałe absencje pracownika w pracy, dezorganizujące pracę w zakładzie pracy, w sytuacji gdy są one spowodowane – niemającymi związku z wykonywaną pracą urazami (chorobami) pracownika, które nie mają charakteru powtarzalnego i które po ich wyleczeniu rokuje nadzieją, że po okresie rekonwalescencji pracownik powróci do pracy?

Orzecznictwo Sądów dotyczące przedmiotowych zagadnień jest rozbieżne.

Na prawidłowość stanowiska, w myśl którego nie może być uznane za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę pracownikowi, którego przyczyną są długotrwałe i powtarzające się absencje chorobowe pracownika, dezorganizujące pracę w zakładzie pracy, nawet w sytuacji, gdy są one spowodowane wypadkami w pracy lub chorobami zawodowymi pracownika, czy też niemającymi związku z wykonywaną pracą chorobami (urazami) pracownika, które nie mają charakteru powtarzalnego i których wyleczenie rokuje nadzieję, że po

okresie rekonwalescencji pracownik powróci do pracy, wskazuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w poniższych wyrokach:

- z 3 listopada 1997 r., I PKN 327/97 (...);
- z 29 września 1998 r., I PKN 335/98 (...);
- z 4 grudnia 1997 r., I PKN 422/97 (...);
- z 19 marca 2014 r., I PK 177/13 (...);
- z 21 stycznia 2016 r., III PK 54/15 (...);
- z 11 lipca 2006 r., I PK 305/05 (...).

Natomiast przeciwnie stanowisko – z którego w sposób pośredni wywodzić można, że przy ocenie zasadności dokonanego pracownikowi wypowiedzenia umowy o pracę z powodu jego długotrwałych i powtarzających się absencji chorobowych w pracy, powodujących dezorganizację pracy w zakładzie pracy – mają znaczenie przyczyny tych absencji i charakter choroby (urazu) – zaprezentowane zostało przez Sąd Najwyższy w wyroku z 6 listopada 2001 r., I PKN 673/00 (...) i Sąd Okręgowy w L. w wyroku objętym niniejszą skargą kasacyjną, w którym stwierdził, że w pełni aprobuje tę linię orzeczniczą Sądu Najwyższego z której wynika, że częste, długotrwałe i nieprzewidywalne absencje chorobowe pracownika uzasadniają wypowiedzenie mu umowy o pracę, jeżeli dezorganizują pracę u danego pracodawcy. Przy czym dodatkowo podkreślił, że „powyższe nie może jednak odnosić się do absencji chorobowych związanych z wypadkami przy pracy oraz chorobami zawodowymi, nawet jeśli dezorganizują one pracę przedsiębiorstwa. Pracodawca nie może bowiem wyciągać negatywnych konsekwencji w stosunku do pracownika, który zachorował na skutek warunków panujących w miejscu pracy i zdarzeń związanych z wykonywaniem pracy”. Ponadto Sąd ten podkreślił również, że „także w przypadku takich zdarzeń losowych, jak złamanie nogi czy ręki, skręcenie stawu itp., pracodawca nie powinien co do zasady wyciągać negatywnych konsekwencji w stosunku do pracownika. Są to bowiem zdarzenia incydentalne a wyleczenie tego typu schorzeń rokuje nadzieję, że pracownik po okresie rekonwalescencji powróci do pracy i że choroba taka nie ma charakteru powtarzalnego”.

Zdaniem pozwanego orzeczenia te świadczą o tym, że kwestia dopuszczalności wypowiedzenia z powodu długotrwałych i powtarzających się

absencji chorobowych dezorganizujących pracę, spowodowanych wypadkami przy pracy lub chorobami zawodowymi, czy też nie mającymi związku z wykonywaną pracą urazami (chorobami) pracownika, które nie mają charakteru powtarzalnego i które po ich wyleczeniu rokuja nadzieję, że po okresie rekonwalescencji pracownik powróci do pracy – budzi zasadnicze wątpliwości, które powinny być rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

W ocenie pozwanego, w świetle prawidłowej wykładni wskazanych na początku przepisów, dokonanej z uwzględnieniem: istoty i celu stosunku pracy, charakteru rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem oraz słusznego interesu pracodawcy uzasadnione jest rozwiązanie z pracownikiem umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia z powodu jego długotrwałych i powtarzających się absencji chorobowych powodujących dezorganizację pracy, choćby absencje te były spowodowane wypadkami przy pracy lub niemającymi związku z wykonywaną pracą urazami (chorobami) pracownika, które nie mają charakteru powtarzalnego i które po ich wyleczeniu rokuja nadzieję, że po okresie rekonwalescencji pracownik powróci do pracy.

Rozstrzygnięcie zarysowanych zagadnień prawnych ma decydujące znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, ale także wielu innych sporów sądowych i przedsądowych, powstałych na tle analogicznych stanów faktycznych. Dodatkowo rozstrzygnięcie zagadnień ma znaczenie dla niniejszej sprawy. Gdyby Sąd w niniejszej sprawie uznał, że stanowisko pozwanej dotyczące wykładni wskazanych przepisów jest słuszne, to z dużym prawdopodobieństwem doszedłby do wniosku, iż rozwiązanie z powodem umowy o pracę za wypowiedzeniem z powodu jego długotrwałych i powtarzających się absencji chorobowych w pracy powodujących dezorganizację pracy w zakładzie pracy – spowodowanych wypadkami przy pracy, którym uległ powód oraz urazem kolana (nie mającym związku z wykonywaną pracą) – było uzasadnione, a co za tym idzie uwzględniłby apelację pozwanego. Tym samym związek pomiędzy postawionymi zagadnieniami prawnymi (a także prawidłową wykładnią przepisów (wskazanych), których dotyczą zagadnienia), a rozstrzygnięciem niniejszej sprawy nie może budzić żadnych wątpliwości.

To zaś w dalszej konsekwencji oznacza, że przedstawione okoliczności przesądzą o zasadności wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Dodatkowe argumenty, przemawiające za zasadnością przyjęcia skargi do rozpoznania, przedstawione zostały w treści uzasadnienia zarzutu kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Chodzi o mankamenty metodyczne i merytoryczne.

Skarżący twierdzi, że wykładnia i stosowanie prawa są nieprawidłowe, dlatego powinny zostać uwzględnione wnioski skargi.

Rzecz w tym, że skarżący nie odwołuje się do ostatniej, czyli czwartej podstawy przysądu, która to podstawa jako jedyna ma na uwadze indywidulany interes skarżącego w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący nie odwołuje się we wniosku do podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i nawet hasłowo nie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko wówczas można by ocenić, przy zasadnych zarzutach tej podstawy, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i wymaga przyjęcia jej do rozpoznania.

Inne są funkcje podstaw przysądu, do których skarżący odwołuje się we wniosku, czyli z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Znaczenie ma wówczas wykazanie interesu powszechnego (systemu prawa) w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, wynikającego z występowania istotnego zagadnienia prawnego albo z potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w orzecznictwie sądów. Rola Sądu Najwyższego polega wówczas na rozstrzygnięciu ważkiego problemu prawnego (istotnego zagadnienia prawnego) albo na dokonaniu wykładni przepisów, dla ujednolicenia orzecznictwa sądów.

Są to odrębne podstawy przysądu, bo ustawodawca wyraźnie je odróżnia (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). We wniosku o przyjęcie skargi różnica między tymi podstawami przysądu zatracą się i nie jest klarowna. Kwalifikowana potrzeba wykładni przepisów prawnych, czyli podstawa przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

nie jest tożsama (równoznaczna) z istotnym zagadnieniem prawnym z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Negatywna ocena wniosku wynika ze stwierdzenia braku podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., bo tę wniosek eksponuje w pierwszej kolejności, zestawiając orzeczenia Sądu Najwyższego, co wobec zgłoszonej rozbieżności ma uzasadniać tę podstawę przedsądu.

Argumentacja ta nie jest zasadna. Przede wszystkim problem nie jest nowy, bo i sytuacja wypowiedzenia umowy o pracę, gdy pracownik jest niezdolny do pracy z powodu choroby nie jest nowa. Został oceniony w wytycznych Sądu Najwyższego dotyczących wykładni art. 45 k.p. – teza VIII uchwały z 27 czerwca 1985 r., III PZP 10/85. Sąd Najwyższy nie wydaje już wytycznych i na podstawie wskazanych we wniosku orzeczeń nie jest uprawniona teza o rozbieżności w orzecznictwie, która wymagałaby zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy dla ujednolicenia wykładni. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy niejako z urzędu podjąłby chwałę w składzie powiększonym, mając na uwadze potrzebę wykładni przepisu i jednolitość orzecznictwa.

Stanowisko Sądu Najwyższego nie może być uznane za rozbieżne, co potwierdzają choćby orzeczenia wskazane przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi. Wynika to przede wszystkim z treści regulacji z art. 45 § 1 k.p., jako że oparta jest na zwrocie niedookreślonym o wypowiedzeniu „nieuzasadnionym”. Nie można zatem bezwzględnie i kategorycznie stwierdzić rozbieżności w orzecznictwie, gdyż punktem odniesienia jest przepis o charakterze klauzuli generalnej. Jeśli ustawodawca taką regulację uznaje za właściwą, to wiążąca jej wykładnia przez Sąd Najwyższy dla wszystkich spraw byłaby niedopuszczalna i nieuprawniona, bo stałaby w kolizji z funkcją tego przepisu (klauzuli generalnej). Oznacza to, że wykładnia i stosowanie tego przepisu należą w pierwszej kolejności do sądów powszechnych, a Sądowi Najwyższemu może przypadać kontrola stosowania prawa. Rozstrzygnięcia mogą być różne, co nie znaczy, że są rozbieżne, bo stosowanie prawa w każdym przypadku zachodzi w indywidualnej sprawie ze względu na jej konkretny stan faktyczny. Nie można zatem żądać ustalenia jednej wiążącej wykładni, bo nie pozwala na to treść regulacji z art. 45 § 1 k.p. Oceny tej nie zmienia odwoływanie się we wniosku

również do art. 22 § 1 k.p. i do art. 30 § 1 pkt 2 k.p. Innymi słowy może wystąpić „rozbieżność” w granicach wykładni i nie będzie to jeszcze rozbieżność w orzecznictwie sądów z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 6 września 2011 r., II PK 109/11, z 17 maja 2013 r., II PK 376/12, z 20 września 2013 r., II PK 94/13, z 30 października 2013 r., II PK 148/13).

Powyższa ocena stanowi też uzasadnienie do stwierdzenia, że wniosek nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Znaczenie ma wówczas nowy problem prawny, który wymaga dopiero rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższego. Argumentacja przedstawiona we wniosku nie składa się na istotne zagadnienie prawne. Zestawienie orzeczeń wskazane we wniosku potwierdza, że przepis i wykładnia nie są nowe a Sąd Najwyższy nie podejmuje w tym zakresie uchwały w składzie powiększonym. Wyjaśnia to również dlaczego nie występuje istotne zagadnienie prawne.

Reasumując, na sformułowane pytania (zagadnienia) nie można udzielić jednej i kategorycznej odpowiedzi, gdyż jest to sfera stosowania prawa w konkretnej sprawie, w której w pierwszej kolejności rozstrzyga Sąd powszechny i jego orzeczenie może być dopiero kontrolowane w ramach skargi kasacyjnej.

Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), gdyż są to odrębne elementy skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Oznacza to, że skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazać i wykazać podstawę przedsądu. Ocena w tym zakresie jest negatywna. Podstawy kasacyjne nie zastępują zatem podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).